

Gwasanaethau niwroddatblygiadol yng Nghymru Papur briffio

Mehefin 2024

Senedd Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl. Mae'r Senedd, fel y'i gelwir, yn deddfu ar gyfer Cymru, yn cytuno ar drethi yng Nghymru, ac yn dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Gallwch weld copi electronig o'r ddogfen hon ar wefan y Senedd:
ymchwil.senedd.cymru

Gellir cael rhagor o gopïau o'r ddogfen hon mewn ffurfiau hygyrch, yn cynnwys Braille, print bras, fersiwn sain a chopïau caled gan:

Senedd Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
CF99 1SN

X: **[@SeneddYmchwil](https://twitter.com/SeneddYmchwil)**
Ymchwil y Senedd: **ymchwil.senedd.cymru**
Tanysgrifiwch: **Cylchlythyr**

© **Hawlfraint Comisiwn y Senedd Cymru 2024**

Ceir atgynhychu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhychu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difriol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn y Senedd Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

Gwasanaethau niwroddatblygiadol yng Nghymru

Papur briffio

Mehefin 2024

Awdur:

Gwennan Hardy

Mae'r papur briffio hwn yn rhoi gwybodaeth a data am wasanaethau niwroddatblygiadol yng Nghymru.

Mae'n canolbwyntio ar y galw am wasanaethau diagnostig niwroddatblygiadol, pa wasanaethau sydd ar gael, a chymau gweithredu Llywodraeth Cymru i ddatblygu a gwella'r gwasanaethau a gynigir yng Nghymru.

Mae hefyd yn rhoi atebion i rai cwestiynau cyffredin am hawliau oedolion a phlant â chyflyrau niwroddatblygiadol o ran addysg a gofal cymdeithasol.

Cynnwys

1. Beth yw cyflyrau niwroddatblygiadol?	1
2. Pa mor gyffredin yw cyflyrau niwroddatblygiadol?	1
3. Pa wasanaethau diagnostig sydd ar gael yng Nghymru?....	2
Gwasanaethau i blant a phobl ifanc	2
Gwasanaethau i oedolion	2
Asesiadau preifat.....	3
Pa mor hir mae'n ei gymryd i gael asesiad?.....	3
4. Beth y mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud i wella gwasanaethau niwroddatblygiadol?	4
Gwasanaethau Awtistiaeth	4
Rhaglen Gwella Niwrowahaniaeth	5
5. Addysg a chyflyrau niwroddatblygiadol	6
A oes angen diagnosis ar ddarparwyr addysg cyn darparu cymorth?	6
6. Gofal cymdeithasol a chyflyrau niwroddatblygiadol.....	7
7. Ffynonellau eraill o gymorth a chefnogaeth	8
Cymorth iechyd meddwl.....	8

1. Beth yw cyflyrau niwroddatblygiadol?

Mae cyflyrau niwroddatblygiadol yn grŵp o **anhwylderau ymddygiadol a gwybyddol** sy'n effeithio ar weithrediad yr ymennydd. Gallant effeithio ar bethau fel ymddygiad cymdeithasol, sgiliau iaith, sgiliau echddygol a'r gallu i ddysgu.

Rhai cyflyrau niwroddatblygiadol cyffredin yw:

- anhwylder diffyg canolbwyntio a gorfywiogrwydd (ADHD);
- awtistiaeth neu anhwylder ar y sbectrwm awtistig (ASD);
- anawsterau dysgu (fel dyslecsia neu ddyscalcwlia);
- dyspracsia neu anhwylder cydsymud datblygiadol (DCD); a
- Syndrom Tourette ac anhwylderau tic eraill.

2. Pa mor gyffredin yw cyflyrau niwroddatblygiadol?

Mae'r **Gymdeithas Awtistiaeth Genedlaethol** yn amcangyfrif bod tua 1% o boblogaeth y DU ar y sbectrwm awtistiaeth. Yn ôl **ADHD UK**, amcangyfrifir bod nifer yr achosion o ADHD tua 5% ar gyfer plant a rhwng 3 - 4% ar gyfer oedolion yn y DU.

Ar hyn o bryd nid oes ffynhonnell ddata gynhwysfawr ar nifer y bobl sydd wedi cael diagnosis o gyflyrau niwroddatblygiadol yng Nghymru. Fodd bynnag, mae rhywfaint o ddata sy'n dangos nifer y bobl sy'n defnyddio gwasanaethau neu'n cael cymorth ar gyfer cyflyrau niwroddatblygiadol.

Yn 2022-23:

- cafodd dros 5140 o atgyfeiriadau ar gyfer oedolion **eu gwneud i'r Gwasanaeth Awtistiaeth Integredig**, 72% ohonynt yn gofyn am asesiadau diagnostig ar gyfer awtistiaeth; ac
- **adroddwyd bod** 2.2% o ddisgyblion Cymru ag ASD fel Angen Dysgu Ychwanegol (ADY) / Anghenion Addysgol Arbennig (AAA) yn 2022-23, tra adroddwyd bod ADHD gan 0.6%.

Canfu **adolygiad o wasanaethau niwroddatblygiadol** gan Lywodraeth Cymru yn 2022 bod nifer cynyddol o blant ac oedolion yng Nghymru yn cael eu hamau o fod â chyflyrau niwroddatblygiadol. Mae'r adolygiad yn priodoli'r twf hwn i

ymwybyddiaeth gynyddol o wahanol gyflyrau, ehangu meini prawf a throthwyon diagnostig, sefydlu gwasanaethau niwroddatblygiadol newydd, a chyflwyno cyfrifoldebau newydd ar gyfer gwasanaethau niwroddatblygiadol.

Gwnaeth **astudiaeth academaidd a gyhoeddwyd yn 2023** asesu dichonoldeb ac ymarferoldeb defnyddio data o gronfa ddata Cyswllt Diogel Gwybodaeth Ddienw (SAIL) Cymru i nodi'r rhai hynny a oedd wedi cael diagnosis o ADHD neu ASD yn ystod plentyndod. Ymhlith sampl o unigolion a aned rhwng 1 Ionawr 1991 a 31 Rhagfyr 2000, roedd gan gyfanswm o 7726 o unigolion ddiagnosis wedi'i gofnodi o ADHD erbyn eu bod yn 18 oed, sef 1.4% o gyfanswm poblogaeth Cymru yn y grŵp oedran hwnnw. Roedd 5001 o unigolion wedi cael diagnosis o ASD yn ystod plentyndod, sef 0.9% o'r boblogaeth.

3. Pa wasanaethau diagnostig sydd ar gael yng Nghymru?

Mae gwahanol lwybrau diagnostig ac asesu ar gael i oedolion a phlant.

Gwasanaethau i blant a phobl ifanc

Gall plant dan 18 oed ddefnyddio **llwybr Niwroddatblygiadol Cymru gyfan** ar gyfer asesu a chael diagnosis. Mae gan bob bwrdd iechyd Wasanaeth Asesu a Diagnosis Niwroddatblygiadol penodol i blant a phobl ifanc. Yn gyffredinol, mae angen atgyfeiriad gan feddyg teulu neu weithiwr addysg proffesiynol er mwyn mynd at y gwasanaeth hwn.

Noder, ni ddylai fod angen diagnosis ar blant a phobl ifanc er mwyn dechrau cael cymorth drwy eu hysgol neu sefydliad addysg bellach (gweler Adran 5 isod).

Gwasanaethau i oedolion

Mae gan bob bwrdd iechyd **Wasanaeth Awtistiaeth Integredig** sy'n cynnig asesiad diagnostig awtistiaeth i oedolion, a gwasanaethau cymorth i oedolion awtistig, rhieni/gofalwyr, a gweithwyr proffesiynol. Yn gyffredinol, gall oedolion gael mynediad at y gwasanaeth hwn yn uniongyrchol, neu efallai y cewch eich cyfeirio gan weithiwr iechyd neu ofal cymdeithasol proffesiynol.

Er nad oes cynnig cyson ledled Cymru ar gyfer oedolion â chyflyrau niwroddatblygiadol eraill, mae rhai byrddau iechyd yn darparu gwasanaethau penodol ar gyfer cyflyrau (fel ADHD). Dylai meddyg teulu allu darparu gwybodaeth

am wasanaethau perthnasol yn ei ardal.

Llywodraeth Cymru **wedi datgan** ei bod yn gweithio tuag at lenwi bylchau yn y ddarpariaeth ar gyfer cyflyrau niwroddatblygiadol fel ADHD fel rhan o'i Raglen Gwella Niwrogyfeirio.

Asesiadau preifat

Mae yna nifer o wasanaethau sy'n cynnig asesiadau y telir amdanynt ar gyfer cyflyrau niwroddatblygiadol. Er y gall gwasanaeth asesu preifat gynnig amseroedd aros byrrach, bydd angen i unigolion dalu costau asesiad, a fydd yn amrywio yn dibynnu ar y darparwr.

Nid yw cael diagnosis preifat ychwaith yn gwarantu y bydd rhywun yn gallu cael mynediad at driniaeth neu feddyginiaeth drwy'r GIG. Er y gall fod yn bosibl cael **cytundeb gofal a rennir** er mwyn cael mynediad at driniaeth y GIG ar ôl cael diagnosis preifat, **bu adroddiadau** bod pobl yng Nghymru yn ei chael hi'n anodd cael cytundeb gan eu meddyg teulu i wneud hyn. Mae **ADHD Aware** yn nodi, er y bydd rhai meddygon teulu yn cydnabod diagnosis preifat, na fydd eraill yn gwneud hynny, sy'n golygu efallai na fydd yn bosibl cael meddyginiaeth neu driniaeth drwy'r GIG. Mae'n argymhell siarad â meddyg teulu cyn cael diagnosis preifat.

Mae'r **Gymdeithas Genedlaethol Awtistiaeth yn datgan** efallai na fydd rhai awdurdodau lleol yn derbyn canlyniadau diagnosis awtistiaeth preifat ac yn argymhell aros ar y rhestr aros am asesiad GIG, hyd yn oed i'r rhai sy'n penderfynu ceisio asesiad preifat hefyd.

Pa mor hir mae'n ei gymryd i gael asesiad?

Call fod amseroedd aros hir i gael asesiad ar gyfer cyflyrau niwroddatblygiadol.

Mae Llywodraeth Cymru wedi **gosod targed** y dylai plant a phobl ifanc a gyfeiriwyd at lwybr niwroddatblygiadol Cymru gyfan fynychu apwyntiad asesu cyntaf o fewn 26 wythnos i gael eu hatgyfeirio. Nid oes polisi amseroedd aros ar gyfer oedolion ar hyn o bryd.

Mae **canllawiau i blant a phobl ifanc** y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal (NICE) yn argymhell y dylid dechrau asesiad diagnostig o fewn 3 mis i atgyfeiriad at wasanaethau awtistiaeth. Er bod canllawiau NICE **yn cael eu defnyddio yng Nghymru** i gynllunio a darparu gwasanaethau, nid ydynt yn ofynion gorfodol.

Nid yw Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi data ar amseroedd aros yn rheolaidd. Fodd bynnag, mae data a gyhoeddwyd drwy ddatganiadau Rhyddid Gwybodaeth (FOI) yn dangos:

- Ym mis Rhagfyr 2023, roedd 16,812 o blant a phobl ifanc yng Nghymru **aros am asesiad niwroddatblygiad ADHD neu ASD**.
- Ym mis Mehefin 2023, roedd 67.4% o blant a phobl ifanc a oedd yn aros am asesiad niwroddatblygiadol ADHD neu ASD yng Nghymru **wedi bod yn aros ers 26 wythnos neu fwy**.

4. Beth y mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud i wella gwasanaethau niwroddatblygiadol?

Yn 2015, sefydlodd Llywodraeth Cymru raglen **Law yn Llaw dros Blant a Phobl Ifanc (T4CYP)** dan arweiniad y GIG gyda'r nod o archwilio ffyrdd o ail-lunio a gwella'r gwasanaethau lles emosiynol ac iechyd meddwl a ddarperir i blant a phobl ifanc yng Nghymru.

O 2019, cafodd gwaith i wella gwasanaethau niwroddatblygiadol ei gynnwys fel ffocws allweddol ar gyfer y rhaglen. Cyhoeddodd y rhaglen a **Gweledigaeth ar gyfer Gwasanaethau Cymorth Niwroddatblygiadol**, a oedd yn dadlau dros dull system gyfan a fyddai'n chwalu'r rhwystrau rhwng gwasanaethau i blant a phobl ifanc.

Gwasanaethau Awtistiaeth

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru **Gynllun Gweithredu Strategol Anhwylder Sbectrwm Awtistig** yn 2016, a sefydlodd **Gwasanaethau Awtistiaeth Integredig** newydd. Ategwyd hyn gan **fuddsoddiad o £13m** hyd at 2021, a **thaliad rheolaidd** o £3m y flwyddyn i gefnogi gwasanaethau awtistiaeth yng Nghymru ar ôl 2021.

Yn 2017, cyflwynwyd **Bil Awtistiaeth (Cymru)** gan Paul Davies AS yn dilyn balot llwyddiannus ar Fil Aelodau. Yn y pen draw, gwrthodwyd y Bil yn y Senedd ar ôl i gynnig i gytuno ar yr egwyddorion cyffredinol beidio â chael ei gytuno.

Yn lle hynny, ym mis Medi 2018 gwnaeth Llywodraeth Cymru **gyfres o ymrwymadau i wella gwasanaethau awtistiaeth**. Roedd y rhain yn cynnwys cyflwyno **Cod Ymarfer statudol ar gyflenwi gwasanaethau awtistiaeth**. Mae'r cod ymarfer hwn yn rhoi gwybodaeth i awdurdodau lleol am lefel ac ystod y

gwasanaethau a'r cymorth y disgwylir iddynt eu darparu i bobl awtistig o dan y ddeddfwriaeth bresennol, sef **Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014** a **Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006**.

Mae gwerthusiad o'r Cod **yn cael ei gynnal** i asesu i ba raddau y mae'r dyletswyddau yn y Cod yn cael eu cyflawni a datblygu argymhellion ar gyfer gwella.

Rhaglen Gwella Niwrowahaniaeth

Yn 2022, gwnaeth Llywodraeth Cymru **gyhoeddi adolygiad** o'r galw, capasiti a chynllun gwasanaethau niwroddatblygiadol i blant, pobl ifanc ac oedolion. Mae'r adolygiad yn nodi bod y galw am asesiad diagnostig wedi mynd y tu hwnt i gapasiti'r gwasanaethau plant a'r Gwasanaethau Awtistiaeth Integredig, gan nodi:

Mae bylchau rhwng y galw a'r capasiti mewn perthynas ag asesiadau diagnostig yn cynyddu amseroedd aros i blant, pobl ifanc, oedolion a theuluoedd ymhell y tu hwnt i'r hyn y byddai'r rhan fwyaf yn ei ystyried yn dderbyniol, gan ohirio cymorth (yn yr achosion hynny lle mae'r cymorth yn dibynnu ar ddiagnosis) a chyfrannu at rwystredigaeth. Mae'n golygu y gall problemau luosi a/neu waethygu oherwydd bod cyfleoedd i ymyrryd yn gynnar yn cael eu colli, a disgrifiodd yr oedolion a'r teuluoedd a holwyd yr hyn yr oeddent yn teimlo oedd yn 'flynyddoedd coll' o ganlyniad i arosiadau hir cyn iddynt deimlo bod eu hanawsterau nhw, neu anawsterau eu plant, yn cael eu deall yn iawn.

Yn dilyn yr adolygiad, **cyhoeddodd Llywodraeth Cymru** rhaglen wella genedlaethol newydd ar gyfer cyflyrau niwroddatblygiadol, a ategwyd gan gyllid o £12m hyd at 2025. Yn ei chyhoeddiad, dywedodd y Dirprwy Weinidog dros Wasanaethau Cymdeithasol y bydd y rhaglen yn:

...cefnogi datblygu gwasanaethau niwroddatblygiadol amserol a chyson i bob oed a fydd yn cynnwys gwasanaethau cyngor a chymorth ychwanegol, y mae mawr eu hangen, i rieni a gofalwyr.

Ym mis Mai 2023, **dywedodd y Gweinidog** y bwriedir i'r rhaglen fynd i'r afael â'r 'bylchau a nodwyd' o ran cymorth ar gyfer cyflyrau niwrowahanol eraill, megis ADHD a syndrom Tourette.

Cynhaliodd Llywodraeth Cymru **cyfres o ddigwyddiadau ymgysylltu â rhanddeiliaid** ar y rhaglen gwella niwrowahanol ym mis Tachwedd 2022. Nodwyd nifer o themâu yn ystod y digwyddiadau hyn, y mae Llywodraeth Cymru wedi datgan y bydd yn cael eu defnyddio er mwyn helpu i arwain datblygiad gwasanaethau.

5. Addysg a chyflyrau niwroddatblygiadol

Mae'n bosibl y bydd gan blant a phobl ifanc â chyflyrau niwroddatblygiadol hawl i gymorth neu gefnogaeth ychwanegol yn yr ysgol neu mewn addysg bellach.

Mae gan ysgolion, sefydliadau addysg bellach (SAB), awdurdodau lleol a chyrrff y GIG ddyletswyddau o dan **Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol ar Dribiwnlys Addysg (Cymru) 2018** yn ymwneud â phlant a phobl ifanc sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY).

Mae'r system ADY yn disodli'r system Anghenion Addysgol Arbennig (AAA) flaenorol yn raddol, gyda'r newidiadau'n cael eu cyflwyno'n raddol rhwng Medi 2021 ac Awst 2025. Gallwch ddarllen mwy am y cynigion hyn yn yr **erthygl hon gan Ymchwil y Senedd**.

Mae plant a phobl ifanc **yn cael eu cydnabod fel rhai ag ADY**:

- os ydynt yn cael anhawster sylweddol fwy i ddysgu na'r mwyafrif o'r rhai eraill sydd o'r un oedran (ac ni ellir ei gynorthwyo drwy ddulliau dysgu gwahaniaethol yn unig), neu
- os oes ganddynt anabledd (at ddibenion Deddf Cydraddoldeb 2010) sy'n eu hatal neu'n eu llesteirio rhag defnyddio cyfleusterau addysg neu hyfforddiant a ddarperir yn gyffredinol ar gyfer eraill sydd o'r un oedran; ac
- os yw'r anhawster dysgu neu'r anabledd yn galw am Ddarpariaeth Ddysgu Ychwanegol (DDdY).

Os oes gan blentyn ADY yna mae ganddo hawl i gynllun statudol **a elwir yn gynllun datblygu unigol (CDU)**. Bydd gan bobl ifanc hyd at 25 oed ag ADY hawl i CDU os yw'n aros mewn addysg.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi **cyfres o ganllawiau** ar y system ADY sy'n darparu mwy o wybodaeth.

A oes angen diagnosis ar ddarparwyr addysg cyn darparu cymorth?

Nid oes angen diagnosis cyn gwneud penderfyniadau ynghylch a oes gan blentyn neu berson ifanc ADY, a rhoi cymorth ychwanegol ar waith. Mae paragraff 1.48 o'r **Cod ADY** yn nodi:

Hyd yn oed os bydd rhywfaint o dystiolaeth yn weddill sydd heb ei derbyn ac a allai roi darlun llawnach o raddau'r ADY neu'r DDdY – gan

gynnwys, er enghraifft, lle y gellid bod wedi gofyn am ddiagnosis o gyflwr penodol ond ei fod heb ei dderbyn - os gellir llunio'r CDU, yna mae angen ei lunio.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau hyn sawl gwaith. Er enghraifft, **mae llythyr a gyhoeddwyd ym mis Awst 2023** gan y Gweinidog Addysg a'r Gymraeg a'r Dirprwy Weinidog dros Wasanaethau Cymdeithasol ym mis Awst 2023 yn nodi:

Nid oes angen diagnosis meddygol i gael mynediad atgymorth mewn addysg nac i lywio penderfyniad ar anghenion dysgu ychwanegol dysgwr. Mae paratoi CDU gan yr ysgol, wedi'i seilio ar anghenion a ddangosir a nodwyd gan broses gynllunio sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.

6. Gofal cymdeithasol a chyflyrau niwroddatblygiadol

O dan **Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014**, mae gan awdurdodau lleol ddyletswyddau sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau gofal cymdeithasol i oedolion i bobl a gofalwyr y mae angen cymorth arnynt. Mae'r rhain yn berthnasol i bawb ag anghenion gofal a chymorth, gan gynnwys pobl â chyflyrau niwroddatblygiadol.

Mae gan yr awdurdod lleol ddyletswydd gyfreithiol i gynnal asesiad ar unrhyw un sy'n byw yn ei ardal y gall fod angen gwasanaethau arno, unwaith y daw'r awdurdod yn ymwybodol o'r angen hwnnw. Bydd yr awdurdod lleol yn penderfynu a yw eich anghenion yn bodloni'r meini prawf cymhwysra ar gyfer darparu cynllun gofal a chymorth ffurfiol a darparu gwasanaethau gofal cymdeithasol.

Gallwch ddarllen mwy yng **nghanllaw i etholwyr** Ymchwil y Senedd ar fanteisio ar ofal a chymorth. Mae'r canllaw yn nodi'r broses gychwynnol, hawliau unigol a chyfrifoldebau awdurdodau lleol wrth ddarparu gofal cymdeithasol i oedolion. Mae hefyd yn cyfeirio at ffynonellau eraill o gymorth a chefnogaeth a allai fod yn ddefnyddiol.

At hynny, mae'r **Cod Ymarfer ar gyflenwi gwasanaethau awtistiaeth** yn rhoi rhagor o fanylion am y trefniadau ar gyfer darparu gwasanaethau gofal a chymorth i bobl awtistig a'u teuluoedd/gofalwyr.

7. Ffynonellau eraill o gymorth a chefnogaeth

- Mae **Niwrogyfeirio Cymru (Awtistiaeth Cymru yn flaenorol)** yn darparu gwybodaeth ac adnoddau am awtistiaeth a chyflyrau niwroddatblygiadol eraill, ac am y gwasanaethau a'r cyfleoedd hyfforddi sydd ar gael ar-lein a ledled Cymru.
- Mae **Llinell Wrando Cyngor Cymunedol (CALL)** yn darparu gwasanaeth llinell wrando 24 awr sydd ar gael i unigolion niwrowahanol a'u teuluoedd a'u ffrindiau. Gall y teleffonyddion hefyd ddarparu gwybodaeth am wasanaethau lleol neu genedlaethol ledled Cymru. Gallwch ffonio CALL ar 0800 132737 neu drwy decstio'r gair HELP i 81066.
- Mae **Cymdeithas Genedlaethol Awtistiaeth** yn darparu gwasanaethau cymorth i bobl ar y sbectrwm awtistiaeth a'u teuluoedd.
- Mae **ADHD UK** yn darparu adnoddau ar-lein i bobl ag ADHD, gan gynnwys gwybodaeth am wneud cais am addasiadau rhesymol yn y gwaith a chymorth yn yr ysgol.
- Mae **ADHD Foundation** yn cynnig cymorth i bobl ag amrywiaeth o gyflyrau niwroddatblygiadol, gan gynnwys ADHD, awtistiaeth, dyslecsia, dyspracsia, a syndrom Tourette. Mae hefyd yn darparu hyfforddiant ac adnoddau i fusnesau, sefydliadau addysg a chyrrff gofal iechyd.
- Mae **Cymdeithas Dyslecsia Prydain** yn darparu gwybodaeth a gwasanaethau i bobl ag anawsterau dysgu fel dyslecsia neu ddyscalcwlia, yn ogystal ag i rieni, gofalwyr neu athrawon.
- Mae **Tourettes Action** yn elusen cymorth ac ymchwil ar gyfer pobl â syndrom Tourette a'u teuluoedd.

Cymorth iechyd meddwl

Er na fydd pawb sydd â chyflyrau niwroddatblygiadol yn profi anawsterau iechyd meddwl, mae yna **gyfraddau uchel o broblemau iechyd meddwl** ymhlith pobl â chyflyrau niwroddatblygiadol penodol.

Mae Ymchwil y Senedd wedi cyhoeddi **taflen wybodaeth etholaeth ar gymorth iechyd meddwl** sy'n darparu gwybodaeth am ffynonellau cymorth gyda phroblemau iechyd meddwl a materion cysylltiedig eraill.